

bringende ved Ublaas, og hvorledes atter Afdragene paa disse Laan kunne anbringes, vil sige, at han vil kunne bestyre 10 a 20 Gange saa store Midler, og bestyre dem med Lethed, naar de gaae ind under en Maafebestyrelse; jeg troer derfor, som sagt, at Bestyrelsen ikke vil være forbunden med store Banskfeligheder. — Jeg vil indrømme, at Bestemmelserne i Lovforslaget ere temmelig indviklede, men man maa vel lægge Mærke til, at det derfor ikke er sagt, at det er en Feil ved Lovudkastet. Et Stykke firkantet Klæde er jo den simpleste Form for Klæde, men derfor er det ikke sagt, at det afgiver den bekvemteste Dragt for Mennesket; det maa undergaae mange Tilfæringer og Forandringer, inden det kan passe til det menneskelige Legeme, og saaledes kan det ogsaa meget godt være, at et Lovudkast, der seer noget indviklet, noget tilfæret, noget sammensyret ud, dog passer til Livets virkelige Forhold. Jeg kan ikke forlade den ærede Indenrigsministers Foredrag, uden at bemærke, at hele hans Personlighed har været en Grund for mig til ikke at lade mig afholde fra at fremkomme med dette Lovforslag; jeg er overbevist om, at, dersom han finder det brugbart, vil han gaae ind derpaa, uagtet det ikke er hans eget, og at han, dersom han gaaer ind derpaa, vil gennemføre det med den samme Oprigtighed og Kjærlighed, hvormed han vilde gennemføre sit eget Lovforslag.

Den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kampmann) har yttret en fra min forskjellig Mening om Taxationen, som tildeels er tiltraadt af den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 1ste Valgkreds (B. Christensen). De have meent, at man virkelig bør yurdere Sædvane, anslaae den til Penge, og idetmindste i mange Tilfælde, trække den fra Gaardens virkelige Værdi; men er denne Sædvane bleven til en juridisk Ret? Hvor staaer det skrevet? Vilis mig den Anordning, i hvilken det er fastsat, at Bondens Søn skal have en særegen Adkomst til Gaarden! Naar man beraaber sig paa Bondens store Privilegier, saa vilis mig et Sted, hvor de staae. De, som gaae den Vej, ville have to Thing: de ville for det Første, at Bondens nuværende juridiske Rettigheder skulde overføres under en anden

Form, under Selveiensdomsformen, men de ville mere, de ville for det Andet, at det, der er begrundet i Sædvane, med det Samme skal forandres til en juridisk Rettighed, Noget, som jeg for mit Vedkommende ikke kan gaae ind paa. Det Forslag, som blev fremhævet af den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 4de District (Kampmann), forekommer mig i flere Henseender at indeholde Banskfeligheder; thi i hvilke Tilfælde er en Gaard virkelig fæsteledig, og i hvilke ikke. Jeg troer, at ligesaamange Sind, som Godseierne have, ligesaamange forskjellige Tilfælde vil der i saa Henseende være. I nogle Tilfælde, ville nogle Godseiere ansee en Gaard for at være fæsteledig; andre ville derimod være af en modsat Anskuelse. Dersom den afdøde Fæstebonde har en Søn, men som er et forsaldent, et fordruffent Menneske, er Gaarden saa fæsteledig eller ikke? Eller naar der er en Karl, som har opdyrket Gaarden og tjent den afdøde Fæstebonde tro i mange Aar, er Gaarden saa fæsteledig; vil han ikke i mange Godseieres Dine have Adkomst til at faae Fæste paa Gaarden? Vil det ikke give Bilskaarligheden det videste Spillerum, naar man skal skjelne mellem de Tilfælde, hvor Gaarden er virkelig fæsteledig eller ikke? Jeg skal naturligvis overveie dette Forslag, ligesom ethvert Forslag, der fremkomme i denne Sag, ikke fordi jeg troer at kunne gaae ind paa det i dets Heelhed, men fordi jeg ofte har fundet, at man ved en nysigtig og samvittighedsfuld Overveielse af et Forslag kan finde brugbare Elementer i det, som ved første Blik og Udtryk Dpmærksomheden.

Den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 1ste Valgkreds (B. Christensen), sagde, at jeg havde yttret, at Ministeriet havde stufet mine Forventninger; jeg troer ikke, at jeg har brugt dette Udtryk. Han klagede over, at mit Forslag var fremkommet som i den 11te Time. Jeg skal angive Grunden dertil, og det er den, at jeg troer, at Lovforslag, som angaae saadanne Spørgsmaal, have godt af at ligge en Sæstion over; de have godt af at blive beskjendte og udbredte blandt Folket, det er vigtigt, at en Folkemening dannes sig derom, og at enhver Svaghed belyses; det er vigtigt, at saavel Godseieren, som Bonden faaer Lei-